

Barraca 8 de la Serra Gallina

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Serra de Gallina
Alçada: 412

Coordenades:

Latitud: 41.64751
Longitud: 1.91482
UTM Est (X): 409633
UTM Nord (Y): 4611210

Classificació

Número de fitxa 08179 - 313
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modern Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Està parcialment enfonsada.
Protecció Inexistent
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0100001000000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al sud-oest de Serra Gallina, pujant pel camí del Gibert a Casajoana, per dalt de la carena, a mà dreta en un revolt molt tancat abans d'arribar a una torre elèctrica. Es tracta d'una construcció aèria aïllada recolzada lleugerament al marge parcialment enfonsada. Està construïda en un cap de feixa aprofitant el pendent natural del terreny. És de planta de ferradura. L'espai habitable mesura 2,15 m de fondària per 1,75 m de costat. Està feta de pedra irregular on les més grosses s'han emprat per construir el basament, els muntants i l'arrencada de la volta. La porta d'accés, que ja ha perdut la llinda i part dels muntants està orientada al sud-oest, Les restes conservades mesuren un metre d'alçada aproximadament mentre que l'amplada màxima d'obertura és de 0,50 m. Els murs tenen un gruix aproximat de 0,60 m (amplada del brancal), però per la seva forma constructiva en alguns indrets supera els 0,70 m de gruix. La coberta, parcialment enfonsada és de volta per aproximació de filades amb una alçada màxima de 2,00 m. Per la part posterior encara conserva una minsa capa del recobriment de terra. A l'interior destaca una espitllera quadrangular orientada al nord-oest i tres de tinells o cocons, dos d'ells superposats, a mà dreta (l'inferior arran de terra mesura 0,40 m per 0,60 m per 0,60 m mentre que el superior fa 0,40 m per 0,32 m per 0,40 m de costat) i un d'individual situat arran de terra entrant a mà esquerra de la porta (0,25 m per 0,35 m per 0,38 m).

Observacions:

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 18514.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

